

แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
จังหวัดสมุทรสงคราม

Guideline of Activities Development of Culture Touring Sites in Samut
Songkhram Province

อิสรา วันดี¹ ธิดา จินตามณี² กัญญาณอน กาญจนาทวีกุล³ วีรพล จินตามณี⁴ พูนฤดี สุวรรณพันธุ์⁵
Issara Wandee, Tida Jindamane, Kanyamon Kanchanathaveekul,
Veeraphol Jindamane and Poonruedee Suvannapun

Received: 15 July 2021; Revised: 5 August 2021; Accepted: 10 August 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและ เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม ประชากร คือ ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องการจัดกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสมุทรสงคราม 10 แห่ง ที่มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เกี่ยวข้องด้านกิจกรรมวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว 72 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

จากผลวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงคราม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ลักษณะกิจกรรมต้อนรับและนักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตแบบแท้จริงในชุมชน การแสดงพื้นบ้านที่น่าประทับใจแต่ละแหล่งท่องเที่ยว และการบริการอาหารพื้นเมืองที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ ในระดับมากที่สุด สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า 1) การออกแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) การนำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยว 3) จัดกิจกรรมเส้นทางวิถีชุมชน เน้นการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชน

คำสำคัญ : กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

¹ นักวิชาการอิสระ

² มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

³ รศ.ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

⁴ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

⁵ ผศ., มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Abstract

The objectives of this research were to study the characteristics of community participation in cultural tourism activities and to find the guidelines of community participation in cultural tourism activities. A research population was composed of tourists and those concerned in cultural operations in 10 touring sites in Samut Songkhram province, which operated culturing activities continuously. In a total of representative touring sites in qualitative research with 72 samples. Research results were obtained by descriptive statistics, content analysis, and case studies.

The results showed that tourists' opinions on the nature of the event as a whole at a high level. Considering the nature of activities that visitors to experience real life in the community. The highest level is for impressive folk show in each attraction, and food and service that are not generally exposed. For management activities of cultural tourism, the overall importance should perform many activity aspects that should be a priority, and should include the top five activities that are adopting the vision and direction of travel to store information or to view the event clearly, and to provide training in foreign languages.

Keywords: Culture Based Activities, Models of Culture Based Activities, Development of Touring

บทนำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลให้การท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว โดยมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องได้แก่ 1) อันดับขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ของประเทศไทย เป็น 1 ใน 30 อันดับแรกของโลก หรือ 1 ใน 7 อันดับแรกของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก 2) รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ต่อปี 3) การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี 4) สัดส่วนการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วงเดือนมิถุนายน-กันยายนไม่ต่ำกว่า 1 ใน 3 ของการเดินทางตลอดทั้งปี 5) รายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดรอง จังหวัดที่มีจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนต่ำกว่า 1 ล้านคน มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 12 ต่อปี 6) ดัชนีการรับรู้และเข้าใจ

ในเอกลักษณ์ความเป็นไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไทย เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ปี 7) อันดับความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (TTCI) ของประเทศไทย ด้านความเด่นชัดของวัฒนธรรมและนันทนาการจากการสืบค้นออนไลน์ด้านการท่องเที่ยว (Cultural & Entertainment Tourism Digital Demand) เป็น 1 ใน 10 อันดับแรกของโลก (จินดา ทับทิมดี, 2562) จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องต่อแนวทางการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวซึ่งถือว่าเป็นแนวทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการวางแผนแนวทางและกลยุทธ์ในการทำงาน ทั้งนี้ในช่วงที่ผ่านมาได้มีการทบทวนแผนวิสาหกิจการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2562-2564 และได้ดำเนินการทบทวนทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย พร้อมทั้งการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อทบทวนสมรรถนะหลักขององค์กร รวมถึงการศึกษายุทธศาสตร์และนโยบายภาครัฐ การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การศึกษาวิเคราะห์จุดอ่อนและอุปสรรคซึ่งนำไปสู่สภาพความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และวิเคราะห์การแข่งขันทางการท่องเที่ยวในระดับโลกซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง (ชญญา ต้นสกุล, 2562) ทั้งนี้ด้วยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยหรือ GDP ของทั้งปี 2560 ส่วนหนึ่งมาจากกิจกรรมและการบริการด้านการท่องเที่ยว คิดเป็นจำนวนเงินได้กว่า 2,754 พันล้านบาท เพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.5 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งนับเป็นแหล่งรายได้อันดับต้น ๆ ของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยิ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศจำนวนมากให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้โดยเฉพาะการได้รู้จักกับชุมชนในระดับที่ลึกกว่าการท่องเที่ยวทั่วไปโดยให้ความสนใจกับผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมเพื่อให้ตนเองได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และทดลองสิ่งที่ยังไม่เคยสัมผัส เช่น มีกระบวนการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบความรู้สู่การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อตอบโจทย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังครอบคลุมถึงประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆ ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ ภาษาและวรรณกรรม วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน เทศกาลต่างๆ รวมถึงลักษณะงานและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น ทั้งนี้จากการศึกษา ยังพบว่า ลักษณะธุรกิจแนวทางการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเภทศาสนสถานอย่างยั่งยืน พบว่ากลยุทธ์ในการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรมีกิจกรรมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาได้สัมผัสวิถีชีวิตแบบแท้จริงในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและ

นักท่องเที่ยวต้องรู้สึกสัมผัสวิถีชีวิตแบบแท้จริงในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และต้องมีป้ายอธิบาย ข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว และป้ายบอกประวัติความเป็นมาของสถานที่ที่มีการอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้อยู่ในสภาพที่ดีและอยากมาที่นี่อีกแบบประทับใจ ถ้านักท่องเที่ยว รู้สึกดีกับสถานที่ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความสุขต้องการซื้อของฝากของที่ระลึกกลับไปและต้องการ กลับมาท่องเที่ยวอีก (กัญญามน อินหว่างและคณะ, 2554)

จากการศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่คือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นแนวความคิดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คุณภาพที่มีความตั้งใจที่จะเลือกมาท่องเที่ยว ณ สถานที่ท่องเที่ยวที่จุดหมายปลายทางจริง โดยที่ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งด้านภาครัฐ ผู้ประกอบการและ ชุมชน ร่วมกันพัฒนาการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว ให้แก่นักท่องเที่ยว โดยรูปแบบการท่องเที่ยว เชิงแนวคิดในระยะแรกๆ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานกับธรรมชาติ (Nature based tourism) (Chanya Tansakul and Kanyamon Kanchanathaveekul, 2019) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่พัฒนาต่อยอดจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มุ่งเน้นการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวจากชุมชน และ ส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นปลอดตลาด การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีจุดประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ชุมชนที่เกี่ยวข้องให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างกลมกลืน และสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจน วิถีชีวิตชุมชนในเชิงการเรียนรู้ การทดลอง เพื่อให้ได้มาซึ่ง ประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นจริง ในชุมชนนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับนิยามของ UNESCO (2006) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการ ท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรม เอกลักษณ์ท้องถิ่นหรือสถานที่โดยผ่าน ประสบการณ์ตรงในการมีส่วนร่วมร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมนั้นๆ เพื่อ (Chanya Tansakul and Kanyamon Kanchanathaveekul, 2019)

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง จึงมีการพัฒนา มาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่มากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ต่างๆ ที่มีลักษณะแตกต่างกัน มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรม ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตจากชุมชนอื่น และคุณค่าที่ควรอนุรักษ์และ สืบสานแตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศจำนวนมากให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ โดยให้ความสนใจกับบริบทของวัฒนธรรมในพื้นที่นั้นๆ ทั้งด้าน ประเพณีที่สืบทอด ภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมเพื่อให้ตนเองได้รับประสบการณ์ที่มากกว่า การท่องเที่ยวเพื่อชมสถานที่ ดังนั้น จึงมีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มความ เข้มแข็งให้กับชุมชน โดยชุมชนจะมุ่งเน้นนำเสนอรูปแบบของกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น การชมการละเล่น การร้องเพลง การฟังดนตรีพื้นเมือง การชมภาพเขียน จิตรกรรม การนำชม

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น นำชมโบราณสถาน หรือการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามีส่วนร่วมในประเพณี พิธีกรรมพื้นบ้าน ซึ่งในแต่ละภาคของประเทศไทยนั้นมีเอกลักษณ์ ที่นำเสนอออกมาได้แตกต่างกัน ตามความแตกต่างของวัฒนธรรมพื้นบ้าน คติความเชื่อ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ประเพณีแต่งงาน ประเพณี บุญทางศาสนา (กัญญาณทน อินทวาทและคณะ, 2554)

จากการศึกษา ยังพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ ตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้น ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การตัดสินใจให้เป็นไปตามความต้องการ ตลอดจนการติดตาม ประเมินผล การแบ่งปันผลประโยชน์ โดยประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะกลับคืนสู่ชุมชนโดยตรง ซึ่งเป็นความต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการวางแผนเป้าหมาย การตัดสินใจ การดำเนิน กิจกรรมการรับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันและการประเมินผล โดยประชาชนจะต้องมีอิสระเต็มใจ ในการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเป็นผู้พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง โดยรับรู้ทุกขั้นตอน และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา อีกทั้งเป็นการฝึกฝน และพัฒนาคน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของสังคมให้สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเองในที่สุด (Choibamroong, T., 2009)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า จังหวัดสมุทรสงครามมีความสำคัญทั้งในด้าน ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ และที่โดดเด่นคือ วิถีชีวิตแบบไทยดั้งเดิม ของจังหวัดสมุทรสงครามมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมากมายหลายแบบที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว อีกทั้งยังอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร และมีการคมนาคมสะดวกจึงเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญ อีกจังหวัดหนึ่งในภูมิภาค และมีนักท่องเที่ยวนิยมไปมาก ทั้งนี้จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่อยู่ ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร มีสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม เช่น ตลาด น้ำท่าค้ายังคงสภาพตลาดนัดแบบชาวบ้านชาวสวนของชุมชนริมคลอง อุทยานรัชกาลที่ 2 พิพิธภัณฑ์ ของสถานที่ต่างๆทั้งโบราณสถาน อนุสรณ์สถาน ประเพณี วิถีชีวิตสายน้ำและการชิมอาหารท้องถิ่น เป็นต้น (กัญญาณทน อินทวาทและคณะ, 2554) รวมทั้งรูปแบบกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย

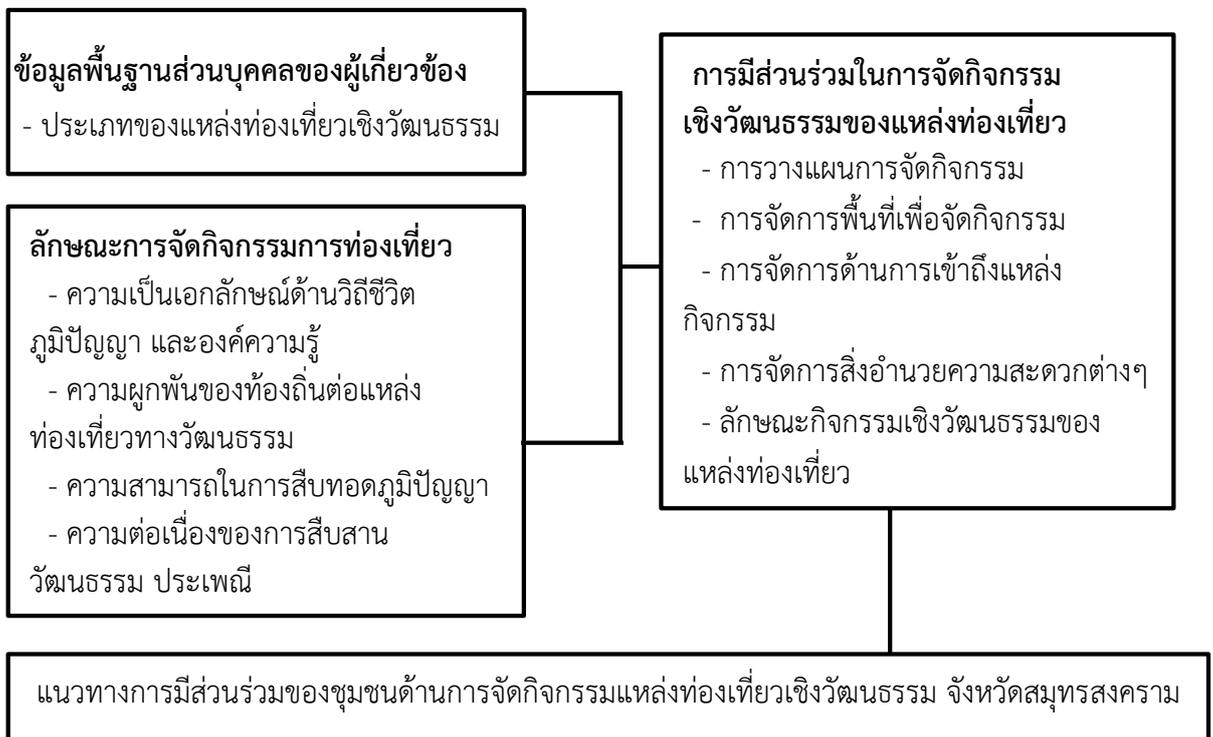
ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการ จัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการวิจัยนี้จะสามารถเป็นแนวทาง การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม รวมทั้งสามารถสร้างรูปแบบที่เหมาะสมจากกิจกรรมที่มีคุณค่าเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมสู่รุ่นต่อไป รวมทั้งจะเป็นการสร้างมาตรฐานการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สามารถเป็นองค์ความรู้และต่อยอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนด้านแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้จะได้แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม ที่เหมาะสมของกิจกรรมทางวัฒนธรรมของ แหล่งท่องเที่ยวอันจะนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ดีให้กับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว และมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้ และพบว่า แนวทางการศึกษานี้จะสามารถมาสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้เป็นแบบเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่

ประชากร คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม คือ 1) ผู้นำชุมชน 2) พระ 3) ผู้ค้าขายภายในแหล่งท่องเที่ยว 4) องค์กรบริหารส่วนตำบล 5) ฝ่ายจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม และ 6) กลุ่มนักท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเลือกแหล่งวัฒนธรรม ร้อยละ 50 ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดของจังหวัดสมุทรสงคราม 18 แหล่งท่องเที่ยว ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จับฉลากเลือกแหล่งท่องเที่ยว 9 แห่ง และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยใช้วิธีเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสถานที่ 9 แห่ง เลือกแหล่งละ 5 คน รวม 45 คน

ส่วนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงกับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน พระ ผู้นำกลุ่มอาชีพด้านหัตถกรรม ผู้ค้าขายของแหล่งท่องเที่ยว หัวหน้าชมรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จากสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 9 แห่ง โดยเลือกผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ๆ ละ 1 คน รวม 27 คน เพื่อทำการศึกษา

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างและแหล่งท่องเที่ยว

สถานที่จัดแสดงทางวัฒนธรรม	กลุ่มนักท่องเที่ยว (คน)	ผู้เกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (คน)
วัดเพชรสมุทรวรวิหาร	5	3
ชุมชนบ้านปากมาบ	5	3
วัดอัมพวันเจติยาราม	5	3
อุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	5	3
มูลนิธิอัมพวา – ชัยพัฒนานุรักษ์	5	3
วัดลาดเป้ง	5	3
ตลาดนัดวัฒนธรรมวัดภุมรินทร์กุฎีทอง	5	3
ชุมชนอัมพวา	5	3
วัดศรัทธาธรรม	5	3
รวม	45	27

วิธีการเก็บข้อมูล ใช้การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

ทางคณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บข้อมูลโดย

1) ใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของแหล่งพื้นที่กับกลุ่มนักท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม 9 แหล่งๆละ 5 คน รวม 45 คน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์

2) ทำการสัมภาษณ์ด้านศักยภาพการจัดการด้านสถานที่และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จำนวน 27 คน

4) นำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ และวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ทำการบรรยาย กรณีศึกษา การใช้ตารางและรูปภาพที่ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก

สรุปผลการวิจัย

จากผลวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามเป็นหญิง จำนวน 25 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 30 คน และอายุ 20-30 ปี จำนวน 28 คน มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท จำนวน 26 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 30,001-40,000 บาท จำนวน 27 คน

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก พบว่า นักท่องเที่ยวจำนวน 45 คน ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สัมพันธ์กันในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ของจังหวัดสมุทรสงคราม ในประเด็นต่อไปนี้ 1) ด้านลักษณะกิจกรรมต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตแบบแท้จริงในชุมชน 2) มีศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่น่าประทับใจแต่ละแหล่งท่องเที่ยว และการบริการอาหารพื้นเมืองที่ไม่มีให้สัมผัสโดยทั่วไป 3) มีป้ายอธิบายข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้ทราบประวัติของสถานที่ 4) การเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่จัดกิจกรรมมีความสะดวกเข้าถึงได้ง่าย และ 5) มีป้ายสัญลักษณ์บอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆชัดเจน

สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 27 คน ได้แสดงความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันในการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่

การจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว การจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การจัดการให้เกิดคุณภาพการจัดการกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยพบว่า การจัดการกิจกรรม

เชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมให้ความสำคัญและควรดำเนินการกิจกรรมมาก ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ให้ความสำคัญและควรดำเนินการกิจกรรมมากกว่า ส่วนอื่นๆ คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม การจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ให้ความสำคัญและควรดำเนินการกิจกรรมมากที่สุด คือ มีการให้ชุมชน สมาคม และชมรม มีการนำ วิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้ สำหรับการจัดการด้านความสามารถ ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ให้ความสำคัญและควรดำเนินการกิจกรรมมาก คือ ให้ความสำคัญและ ควรดำเนินการกิจกรรมมากที่สุดคือ มีการจัดให้มีการอบรมด้านภาษาต่างประเทศและผู้เกี่ยวข้อง การจัดการกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ให้ความสำคัญและควรดำเนินการกิจกรรม มากที่สุดคือมีการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น มีการจัดเก็บข้อมูลหรือแสดง เพื่อสามารถชมกิจกรรมอย่างชัดเจน การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้ความสำคัญและ ควรดำเนินการกิจกรรมมากที่สุดคือ มีการจัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว จัดให้มี ห้องน้ำ / สุขา ที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดการด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ให้ความสำคัญและควรดำเนินการกิจกรรมมากที่สุดคือ จัดให้มีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม สำหรับการจัดการกิจกรรมทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในจังหวัดสมุทรสงคราม

จากการสัมภาษณ์ถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสมุทรสงคราม 27 คน โดย โดยสัมภาษณ์ถึงแนวทางการพัฒนากิจกรรมทาง วัฒนธรรม พบว่า จังหวัดสมุทรสงครามมีการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวตาม องค์กรประกอบ พบว่า มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน มีการให้ชุมชน สมาคม และชมรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้เหมาะสม มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน มีการดำเนินการแล้วในช่วงที่ผ่านมา 5 ปี เช่น การจัดตั้งคณะทำงานผู้รับผิดชอบกิจกรรม จัดให้มี กิจกรรมมรดกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว และ สนใจอยู่ระหว่างการพัฒนา ภายใน 3 ปี เช่น การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีการนำวิสัยทัศน์และ ทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้ มีการติดตามและประเมินผลตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง การจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากร ที่มีอยู่ มีการพัฒนา หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริม สนับสนุน ที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น จัดให้มีห้องน้ำสะอาด / สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับ นักท่องเที่ยว จัดให้มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่ง ท่อท่องเที่ยว สำหรับการจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ระหว่างการพัฒนา

ทั้งหมด สำหรับ การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ จัดให้มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัย มีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ ซึ่งถือว่าสำคัญมาก

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก กับนักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้อง รวม 72 คน ได้แสดงข้อเสนอแนะที่น่าสนใจโดยพบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมแต่ละแหล่งพื้นที่ ในด้านศักยภาพดึงดูดใจ และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงครามตามลักษณะพื้นที่ ในการจัดกิจกรรม ที่ผ่านมามีสถานที่จัดกิจกรรมในวัดส่วนใหญ่ เน้นด้านการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตแบบแท้จริงในชุมชน ดังนั้นควรมีการพัฒนา หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีการอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวและกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้อยู่ในสภาพที่ดี และควรมีการจัดกิจกรรมที่เน้นจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลผู้เกี่ยวข้อง มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1) ควรมีการนำเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละท้องถิ่นซึ่งเป็นจุดดึงดูดสำคัญด้านการท่องเที่ยวมาประชาสัมพันธ์
- 2) การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจต่อวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- 3) ควรมีการพัฒนาด้านการสืบค้น สืบสาน อนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณี
- 4) ควรให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในประเพณี
- 5) ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและให้มีผู้ตรวจสอบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อยกระดับมาตรฐานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 6) การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการรักษาวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมและให้ชุมชนท้องถิ่น
- 7) การเน้นจุดดึงดูดความสนใจสามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้แก่ นักท่องเที่ยว
- 8) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย และความหลากหลายของกิจกรรม การท่องเที่ยว
- 9) ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีรวมทั้งชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวได้ดี
- 10) ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิตภูมิปัญญา และองค์ความรู้

ตารางที่ 1 แนวทางการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ
จังหวัดสมุทรสงคราม

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดสมุทรสงคราม	นักท่องเที่ยว	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	แนวทางการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
มีกิจกรรมต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตแบบแท้จริงในชุมชน	✓	✓	กลุ่มผู้นำชุมชนกลุ่มกับวิสาหกิจชุมชน		✓
มีศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่น่าประทับใจ แต่ละแหล่งท่องเที่ยว	✓	✓	การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว		✓
การบริการอาหารพื้นเมืองที่ไม่มีให้สัมผัสโดยทั่วไป	✓		มีการพัฒนา หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง	✓	✓
มีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	✓	✓	มีการจัดเตรียมพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	✓	✓
การเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่จัดกิจกรรมมีความสะดวกเข้าถึงได้ง่าย	✓	✓	มีการจัดการด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวก	✓	✓
มีการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้อยู่ในสภาพที่ดี		✓	มีการจัดให้มีการอบรมด้านภาษา ต่างประเทศและผู้เกี่ยวข้อง		✓
มีการให้ผู้ท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมการทำกิจกรรมทางวัฒนธรรมของสถานที่	✓	✓	มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสม	✓	
มีการจัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว	✓	✓	มีการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางได้อย่างสะดวก	✓	
จัดให้มีห้องน้ำ / สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว	✓	✓	มีการจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงเพื่อสามารถชมกิจกรรมอย่างชัดเจน	✓	✓
ป้ายอธิบายข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติของสถานที่			มีการจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูลประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอ	✓	✓

แนวทางการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสมุทรสงคราม

จากตารางข้างต้น พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของจังหวัดสมุทรสงครามมี 3 ส่วนได้แก่ วัด อุทยาน ชุมชน โดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้และองค์ความรู้ ความผูกพันของท้องถิ่นต่อแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งให้ความสำคัญต่อประเพณีดั้งเดิมและพิธีกรรมต่างๆ ของจังหวัดมาเป็นแนวทางการสร้างกิจกรรมทางวัฒนธรรม ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี สำหรับการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม พบว่า ความเหมาะสมด้านการจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในส่วนของการจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงเพื่อสามารถชมกิจกรรมอย่างชัดเจน การจัดการให้เกิดคุณภาพการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวในส่วนของมีการจัดให้มีการอบรมด้านภาษาต่างประเทศและผู้เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด การจัดการกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวในส่วนของมีการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น ดังภาพต่อไปนี้

แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม ของจังหวัดสมุทรสงคราม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินกิจกรรมส่วนใหญ่มีลักษณะของการเน้นด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ทุกแหล่งท่องเที่ยว มุ่งเน้นการศึกษาวิถีชีวิตวัฒนธรรม ความเชื่อ และมีกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน มีการสร้างรายได้ด้วยการขายของที่ระลึกของชุมชนในพื้นที่ วัฒนธรรมของผู้อาศัยในชุมชนนั้นๆ แต่ยังสามารถเพิ่มงานเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนได้ ซึ่งผลวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญามน อินหว่าง และคณะ (2554) จากผลวิจัยแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า การดำเนินกิจกรรมเน้นด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมทุกแหล่งท่องเที่ยว มุ่งเน้นการศึกษาวิถีชีวิตวัฒนธรรม ความเชื่อ และมีกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน มีการสร้างรายได้จากการขายของที่ระลึกของชุมชน และพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวครบวงจรระหว่างการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ นอกจากนี้พบว่า แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาด้านการสืบค้น สืบสาน อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีควรให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในประเพณี การสนับสนุนทางด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ในการพัฒนาควรให้พนักงานมีความรู้ ความเข้าใจต่อวิถีชีวิต และพบว่าการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวจะให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวได้ และมีความหลากหลายของกิจกรรมด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณ์ จันทาภากุล และนรินทร์ สังข์รักษา (2556) ได้วิจัยการศึกษาศักยภาพ ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาจีน จังหวัดราชบุรี ในด้านศักยภาพการท่องเที่ยว โดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและด้านองค์การอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง การให้ความรู้การจذبกรมในการจัดการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. จากการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นจริงของแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะสามารถนำไปเป็นแนวทางการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างดี
2. จากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสามารถสร้างแหล่งท่องเที่ยว สร้างรายได้เพิ่มให้กับชุมชน ทั้งยังเป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ ของวิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการมีส่วนร่วม และกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ไม่ได้มีการศึกษาถึงการออกแบบแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นหากมีการศึกษาต่อไปควรมีการศึกษาถึงการออกแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อความยั่งยืนนี้ควรศึกษาทั้งวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2557). ข่าวจากเว็บไซต์. ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2557 จาก <http://www.m-culture.go.th/samutsongkhram>
- กัญญามน อินทหว่างและคณะ. (2554). แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก. ทูลสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- _____. (2556). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพิษณุโลก. ทูลสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- กันทิมา จินโต. (2550) ศักยภาพของชุมชนย่านคลองดำเนินสะดวกในการจัดการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Home stay). ปรินญาณีพนธ์ วท.ม (การวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปวีณา ทองบุญยัง(2556). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านบาก ตำบลบ้านบาก อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ปีที่ 5 ฉบับที่ 4 มีนาคม-เมษายน 2556).
- เปรมชญา ชนะวงศ์และคณะ. (2553). การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทางสังคม. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- นงลักษณ์ จันทาภากุล และนรินทร์ สังข์รักษา. (2556). การศึกษาศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาเงิน จังหวัดราชบุรี. วารสารวิทยบริการ ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2556.
- ยลรวี สิทธิชัย. (2552). Celebrity Endorsement ขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยววันที่ค้นข้อมูล 20 กรกฎาคม 2554, จาก จุลสารท่องเที่ยว ฉบับที่ 4/2552 ตุลาคม-ธันวาคม 2552.
- วิไลลักษณ์ น้อยพยัคฆ์. (2551). นวัตกรรมการท่องเที่ยว. วันที่ค้นข้อมูล 20 กรกฎาคม 2554, จาก จุลสารท่องเที่ยว ฉบับที่ 2/2551 เมษายน – มิถุนายน 2551.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.(2550). คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

- แสงแข บัญศิริ. (2557). **มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว**. กรมท่องเที่ยวและสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อัจฉรา หลาวทอง. (2555). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการพัฒนาและการจัดการกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติอย่างยั่งยืน กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อุดม สมบูรณ์ กัญญามน อินทวงศ์และคณะ. (2558). **รูปแบบการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม**. ทูลสนับสนุนการวิจัยมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. เอกสารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2551).
- Chanya Tansakul and Kanyamon Kanchanathaveekul. Developing personnel competence in tourism and hospitality industry under ASEAN framework of small and medium enterprises in Phuket, Thailand, 2019 APacCHRIE & EuroCHRIE Joint Conference (22- 25 May 2019, Hong Kong).**
- Choibamroong, Therdchai. (2009). Agricultural Resources Research for Sustainable Agro-tourism: A Case Study of Surat Thani, Thailand. Bangkok: The Thailand Research Fund.**
- Choibamroong, Therdchai. (2010). On Roles of the Local Administrations of Thailand in Developing Tourism under the Economic Sufficiency Theory. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.**